

Aan:
mevrouw T. Hummel en de heer P.A. Zwiers

(i.a.a. de overige statenleden)

Assen, 28 november 2012

Ons kenmerk 48/3.15/2012008066

Onderwerp: Beantwoording vragen ex artikel 41 Reglement van orde inzake de sluiting van gevangenissen in Drenthe en Groningen

Geachte mevrouw Hummel en heer Zwiers,

In uw brief van 21 november 2012 hebt u een aantal vragen gesteld over de sluiting van gevangenissen in Drenthe en Groningen.

Deze vragen beantwoorden wij als volgt.

Vraag 1

Is het college op de hoogte van het plan van de staatssecretaris?

Antwoord 1

Wij hebben net als u van de plannen gehoord via de landelijke media.

Vraag 2

Is er met uw college contact geweest over dit voornemen?

Antwoord 2

Nee.

Vraag 3

Bent u het eens met de PvdA dat dit plan van tafel moet en schadelijk is voor de werkgelegenheid in Drenthe?

Antwoord 3

Ja.

Vraag 4

Zo ja, welke stappen gaat u nemen om dat doel te bewerkstelligen?

Antwoord 4

Wij hebben mede namens het SNN bijgaand position paper opgesteld en verstuurd aan Tweede Kamerleden ten behoeve van de Begrotingsbehandeling Veiligheid en Justitie op 27-29 november. Op 26 november heeft CdK Jacques Tichelaar een bijeenkomst belegd met diverse belanghebbenden (burgemeesters, directeuren van de PI's, VNO-NCW) en lobbyisten om een gezamenlijke lobbystrategie af te spreken.

Wij zullen u van verdere ontwikkelingen op de hoogte houden.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

secretaris

Bijlage(n):
tk/coll.

, voorzitter

aan : de woordvoerders Veiligheid & Justitie van de Tweede Kamer
t.b.v. : Begrotingsbehandeling Veiligheid en Justitie d.d. 27-29 november 2012
van : J. Tichelaar, voorzitter van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland
datum : 26 november 2012
betreft : Beleid Penitentiare Inrichtingen - Mogelijke sluiting gevangenen Groningen & Drenthe

Gevraagde inzet van de Tweede Kamer

Wij vragen u om bij de behandeling van de Begroting Veiligheid en Justitie 2013 d.d. 27-29 november 2012 er bij staatssecretaris Teeven op aan te dringen om:

- 1. Bij de uitwerking van de ombuigingen in het gevangeniswezen naast het regionaliseringsbeleid (ook voor Noordelijke gedetineerden) nadrukkelijk rekening te houden met de arbeidsmarkt voor gekwalificeerd gevangenispersoneel.**
- 2. Bij de uitwerking van de ombuigingen in het gevangeniswezen ook rekening te houden met sociale aspecten voor uit het noorden afkomstige gedetineerden. Ook zij hebben recht op plaatsing in de eigen regio.**
- 3. Bij de uitwerking van de ombuigingen ook nadrukkelijk rekening te houden met de cijfers over recidive, stress en andere kwalitatieve indicatoren in het gevangeniswezen.**
- 4. Bij de uitwerking van de ombuigingen in het gevangeniswezen rekening te houden met de eerder door de Tweede Kamer aangenomen motie (motie Heijnen c.s., TK 31490, nr. 13 dat taakstellingen bij rijksdiensten niet onevenredig mogen neerslaan en zo mogelijk provincies met de hoogste werkloosheid te ontzien. Mede om die reden bij plaatsing van groepen gedetineerden die uitgezonderd zijn van het regionaliseringsbeleid bij voorkeur te kijken naar vestiging in Noord-Nederland.**

Aanleiding

Op 21 november jl. werd bekend dat staatssecretaris Teeven van Justitie mogelijk van plan is om ruim één derde van alle gevangenen in Nederland te sluiten. Zo'n zevenhonderd banen zouden daardoor verdwijnen, blijkt uit vertrouwelijke stukken van het ministerie die in handen zijn gekomen van het tv-programma NOS - Nieuwsuur. De maatregelen zouden een besparing van € 100 mln. moeten opleveren. Om toch alle gevangenen te kunnen huisvesten vervangt Justitie volgens de plannen veel eenpersoonscellen door meerpersoonscellen. Bovendien krijgen ruim 800 mensen een enkelband in plaats van een gevangenisstraf.

In Zeeland, Groningen en Drenthe blijft volgens de uitgelekte plannen geen gevangenis meer over. Enkele andere complexen zouden worden vergroot tot een capaciteit van meer dan 1.000 gedetineerden.

De Staatssecretaris erkent de grote gevolgen voor locaties en personeel maar wil nog niet ingaan op de details en verwijst naar een uitgewerkt plan waar hij in voorjaar 2013 mee komt.

Beleid m.b.t. PI's

De Dienst Justitiële Inrichtingen heeft te maken met doelmatigheidskortingen, hierdoor is de laatste jaren al veel bezuinigd op personeel en materiaal. Daarnaast is er de laatste jaren landelijk gezien sprake van overcapaciteit.

Tenslotte is het beleid er op gericht om gedetineerden relatief dicht bij hun woonplaats te detineren uit sociaal oogpunt (regionaliseringsbeleid). Daardoor is er een beweging om meer celcapaciteit in de Randstad te realiseren en minder in bijvoorbeeld Noord-Nederland.

Gevolgen sluiting van de PI's in de provincies Drenthe en Groningen

Directe en indirecte werkgelegenheid

- **Het verlies aan werkgelegenheid bij de PI's Ter Apel., Veenhuizen en Hoogeveen is ca. 985 arbeidsplaatsen.**
- **Het verlies aan direct gekoppelde werkgelegenheid Shared Service Center Noord-oost in Veenhuizen en de Dienst Vervoer & Ondersteuning in Assen is naar schatting ca. 245 arbeidsplaatsen.**
- **Het verlies aan indirecte werkgelegenheid naar schatting zeker 675 banen.** *(van elke 100 rijksbanen hangen 55 banen in andere sectoren van af; bron RuG).*
- **Samengevat: een totaal verlies van 1.900 arbeidsplaatsen in Noord-Nederland. Dit is een veelvoud van het geraamde verlies aan 700 arbeidsplaatsen (landelijk) in het nog vertrouwelijke rapport.**

Arbeidsmarkt

Het zal voor de medewerkers onmogelijk zijn om in de regio binnen DJI een andere baan te vinden, omdat er in de afgelopen jaren al diverse gevangenissen/onderdelen gesloten zijn. Op dit moment is nog een deel van het personeel van eerdere reorganisaties in Noord-Nederland boventallig. Een groot deel van deze mensen heeft de afgelopen jaren al één of meerdere reorganisaties/sluitingen meegemaakt.

Bij een uitstroom van nog eens honderden medewerkers zal het moeilijk zijn om vervangende arbeid te vinden. Het absorptievermogen van de arbeidsmarkt in onze regio is klein en de werkloosheid relatief hoog. Zo is het werkloosheidspercentage in Drenthe momenteel ca. 7% en in Groningen bijna 8% tegen 6% landelijk gemiddeld. Het perspectief voor deze honderden medewerkers op de arbeidsmarkt is in combinatie met andere plannen van het kabinet ronduit verontrustend. Verhuizen naar het westen is niet realistisch gelet op de problemen op de woningmarkt.

Spanning tussen regionaliseringsbeleid en arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt voor geschoold en gekwalificeerd gevangenispersonnel in de Randstad is ongunstig. Het lukt zeer moeizaam om voldoende en geschikt personeel te werven en te behouden. De vooruitzichten zijn ook niet gunstig. In dat licht staat het regionaliseringsbeleid op gespannen voet met de mogelijkheden om geschikt personeel te vinden in de stedelijke regio's. Het positieve sociale effect van het regionaliseringsbeleid wordt overschat. Zo krijgen veel gedetineerden zelden of nooit bezoek. Om recidive te voorkomen kan het vaak goed zijn mensen uit de oude omgeving te halen. Gedetineerden uit de Randstad zijn zelf doorgaans zeer tevreden met bijvoorbeeld huisvesting in Veenhuizen of Ter Apel.

Indien wordt vastgehouden aan het regionaliseringsbeleid:

- **hebben ook gedetineerden uit Noord-Nederland recht op detentie in hun omgeving. Als er slechts één PI in Noord-Nederland beschikbaar blijft, is dat recht niet geborgd;**
- **moet maximaal worden ingezet op het in Noord-Nederland plaatsen van de van het regionaliseringsbeleid uitgezonderde groepen zoals vreemdelingen, vrouwen en arrestanten. Ook kan gedacht worden aan gedetineerden uit het buitenland (vergelijk de opvang van Belgische gedetineerden in Tilburg) of het gebruik van noordelijke locaties voor resocialisatie.**

Recidivereductie

Een recent onderzoek naar detentiebeleving onder gedetineerden ten aanzien van huisvesting kent als uitkomst dat langgestraften gebaat zijn bij een klimaat waar 'ruimte' bestaat, in meerdere opzichten. Met name de fysieke bouw en bejegening binnen PI Veenhuizen wordt genoemd als humaan. Daarmee bestaat een basis voor programma's die recidivereductie als doel kennen.

Niet toevallig is PI Veenhuizen genoemd als één van de drie locaties voor het inrichten van een afdeling voor (levens-)langgestrafte gedetineerden. Het gaat om het kunnen bieden van perspectief.

PI Ter Apel

Ter Apel (een regio met een forse krimp) heeft in de negentiger jaren forse economische klappen opgelopen door het wegvallen van de spellenfabriek MB (verlies 162 arbeidsplaatsen) en de sluiting van het NAVO depot (verlies 223 arbeidsplaatsen). Breed maatschappelijk en politiek is hier destijds tegen geageerd met een dringend verzoek om vervangende werkgelegenheid. Als compensatie is door het rijk hier invulling aangegeven door de realisatie van: 1. een verwijdercentrum *en* 2. een PI justitieel complex.

Afgelopen week heeft juist het COA (vallend onder het ministerie van Justitie) aan de gemeenteraad van Vlagtwedde haar plannen gepresenteerd om de komende jaren fors te investeren in hetzelfde justitiële complex (!).

Cultuurhistorie Veenhuizen

Veenhuizen is een unieke locatie, met een lange en duidelijk zichtbare geschiedenis als gevangenisdorp. Inmiddels is het dorp nationaal bekend, o.a. door boeken die hierover de laatste jaren verschenen zijn. De cultuurhistorische waarde van het dorp en de gebouwen is zo groot, dat het dorp op de nominatie staat om op de Werelderfgoed lijst van UNESCO te worden geplaatst. Het huidige PI-cluster houdt deze geschiedenis levend en is essentieel voor de kandidatuur als werelderfgoed. Er zijn miljoenen geïnvesteerd en dit heeft geleid tot nieuwe economische ontwikkelingen. Bij sluiting van de gevangenissen gaan al deze inspanningen verloren.

Onevenredige gevolgen bezuinigingen rijksdiensten

In Noord-Nederland en met name in Drenthe zijn de afgelopen jaren al veel rijksbanen verdwenen. Zo zijn in de provincie Drenthe van de ca. 7.000 arbeidsplaatsen bij rijksdiensten en ZBO's de afgelopen jaren al 1.700 arbeidsplaatsen verdwenen*). Wij zijn van mening dat de regio – ook gezien de bezuinigingen en efficiencymaatregelen die nog in voorbereiding zijn – onevenredig zwaar getroffen wordt. De Tweede Kamer heeft een motie aangenomen (motie Heijnen c.s., TK 31490, nr. 13) dat de taakstellingen bij rijksdiensten niet onevenredig mogen neerslaan in de verschillende provincies en - als het enigszins kan - de provincies met de hoogste werkloosheid te ontzien.

*) Zie voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid bij de rijksdiensten in de provincie Drenthe in de periode 2005 – 2011 bijgevoegde notitie

Bijlage

Feiten en cijfers PI's Noord-Nederland

Sinds 1 januari 2010 heeft de Dienst Justitiële Inrichtingen formeel 29 vestigingen, met soms meerdere locaties per vestiging.

In Noord-Nederland zijn momenteel de volgende penitentiaire inrichtingen (excl. Jeugdgevangenissen):

- **PI Leeuwarden:** 1 locatie, capaciteitsplaatsen 282 waarvan 34 meerpersoons: regiems:
  - Leeuwarden : Huis van Bewaring en Gevangenis
  - Groningen : Penitentiair Inrichting administratief
Penitentiair trajecten Centrum Noord
Coördinatiebureau Terugdringen Recidive

Totaal 220 arbeidsplaatsen;
- **PI Ter Apel :** 1 locatie met Huis van Bewaring en gevangenis, capaciteit 430 gedetineerden, 300 arbeidsplaatsen;
- **PI Veenhuizen:** 3 locaties, 485 arbeidsplaatsen
  - o Esserheem, Vreemdelingen in het Strafrecht, capaciteit 270 gedetineerden;
  - o Groot Bankenbosch, Beperkt Beveiligde Inrichting, capaciteit 200 gedetineerden;
  - o Norgerhaven, capaciteit 270 gedetineerden;
- **PI Hoogeveen:** 1 locatie, Huis van Bewaring, Inrichting voor Stelselmatige Daders en gevangenis, 287 capaciteitsplaatsen waarvan 25 meerpersoons: 200 arbeidsplaatsen.

Er heeft in voorgaande jaren al de nodige krimp plaats gevonden in het Noord-Nederland. Door sluiting van locaties, maar ook door afname van de werkgelegenheid in de overblijvende locaties. Gesloten zijn ondermeer gevangenis Noorderschans in Winschoten, Huizen van Bewaring in Assen, Leeuwarden en Groningen en afdelingen Jong Volwassenen en Oude Gracht in Veenhuizen. Met deze sluitingen is reeds zo'n 450 arbeidsplaatsen verloren gegaan.

Vanwege de overcapaciteit in Noord-Nederland is al eerder besloten om locatie Groot Bankenbosch in 2014 te sluiten.

In het geval dat inderdaad de PI's in Groningen en Drenthe sluiten, blijft alleen PI Leeuwarden over (ca. 220 arbeidsplaatsen).

Aan de PI's gerelateerde organisaties zijn het **Shared Service Center Noordoost** in Veenhuizen (ondersteunende dienst) met ca. 120 arbeidsplaatsen.

Verder bevindt zich in Assen het hoofdkantoor van de **Dienst Vervoer & Ondersteuning** (vervoer en beveiliging). Deze dienst heeft ca. 125 arbeidsplaatsen en is groeiend.

PvdA STATENFRACTIE DRENTHE

Aan de voorzitter van Provinciale Staten van Drenthe
De heer J. Tichelaar
Postbus 122
9400 AC Assen.

2^e Exloërmond, 21 november 2012

Onderwerp: schriftelijke vragen ex artikel 41 Reglement van Orde Vergadering Provinciale Staten.

Geachte voorzitter,

Woensdag 21 november berichtte Nieuwsuur over een plan om te bezuinigen op de gevangenissen in Nederland. In dit plan worden de gevangenissen in Drenthe en Groningen gesloten. Dit heeft grote consequenties voor de werkgelegenheid in Drenthe. Staatssecretaris Teeven heeft ondertussen het voornemen bevestigd, maar meldt dat concretisering van de plannen in het voorjaar zal gebeuren.

De PvdA-fractie maakt zich zorgen over dit voornemen. Wat de PvdA betreft zal er vol ingezet moeten worden om deze plannen van tafel te krijgen en de werkgelegenheid in Drenthe te borgen.

De PvdA-fractie wil graag het volgende weten:

1. Is het college op de hoogte van het plan van de staatssecretaris?
2. Is er met het college contact geweest over dit voornemen?
3. Bent u het eens met de PvdA dat dit plan van tafel moet en schadelijk is voor de werkgelegenheid in Drenthe?
4. Zo ja, welke stappen gaat u nemen om dat doel te bewerkstelligen?

Met vriendelijke groet,

Namens de PvdA Statenfractie,

Peter Zwiers en Trijntje Hummel